

UNIE PRO ŘEKU MORAVU

UNION FOR THE MORAVA RIVER

občanské sdružení se sídlem:
Hrubá Voda 10, 783 61 Hlubočky www.uprm.cz,
info@uprm.cz

KOALICE PRO ŘEKY

Chlumova 17, 130 00 Praha 3
www.koaliceproreky.cz

Vyřizuje:

Mgr. Zdeněk Poštulka
mobil: 732957552
zdenek.postulka@seznam.cz

V Olomouci 4.3.2010

Adresát:

Ministerstvo zemědělství ČR
Těšnov 65/17, Praha 1, 11705

Věc: Připomínky k „návrhu Konceptce vodohospodářské politiky Ministerstva zemědělství na období 2011 – 2015“

Úvod:

Návrh Konceptce vodohospodářské politiky Ministerstva zemědělství na období 2011 – 2015“ (dále jen Konceptce) považujeme za velice významný dokument. Z tohoto důvodu jsme k připomínkování materiálu utvořili společnou pracovní skupinu. Práce na připomínkách se zúčastnili především zástupci organizací Unie pro řeku Moravu a Koalice pro řeky. Vzniklý text reprezentuje postoje zástupců těchto organizací.

Obě organizace se v současnosti intenzivně věnují zintenzivnění komunikace mezi vodohospodáři, krajinnými ekology, zemědělci, lesníky a biology. Naším cílem je rovněž navázání komunikace a spolupráce s Ministerstvem zemědělství a nalezení společných cílů a podpora projektů přírodě blízké protipovodňové ochrany a optimalizace vodního režimu krajiny. Rovněž se v současnosti zabýváme návrhem adaptačních opatření na změny klimatu. Všechna tato fakta a informace jsme se snažili promítnout do textu připomínek. Věříme, že naše postřehy a náměty přispějí ke zkvalitnění dokumentu a ke zlepšení jeho akceptovatelnosti z hlediska různých zájmových skupin, jakými jsou vodohospodáři, zemědělci, lesníci, myslivci, rybáři, ekologové, biologové, vodáci, sportovní rybáři a další, včetně široké veřejnosti.

Přípomínky k textu návrhu Koncepce

1.) Podporované části Koncepce

V úvodu chceme ocenit ty části Koncepce, které plně vystihují přístup našich organizací k řešení vodohospodářské problematiky na území ČR, s akcentem na projekty přírodě blízké protipovodňové ochrany (dále PBPO) a optimalizaci vodního režimu krajiny. S těmito pasážemi se zcela ztotožňujeme a děkujeme autorskému týmu za jejich výstižné a přesné zpracování. Zejména nás velice těší formulace konkrétního úkolu D1. Citujeme tyto pro nás klíčové a námi vysoce hodnocené pasáže beze změny i bez dalších komentářů:

Strana 15: *Principy a zásady státní politiky v oblasti vod – priority*

ZADRŽENÍ VODY V ÚZEMÍ A OCHRANA VOD

Podporovat snižování nepříznivých vlivů urbanizace území, zemědělského a lesního obhospodařování krajiny, na zásoby vody, podporovat obnovu ekologické stability krajiny a integrovaný přístup k ochraně vod a hospodaření s vodou.

Strana 16: *Dlouhodobé (strategické) cíle pro*

Ochranu vod jako složky životního prostředí - chránit povrchové a podzemní vody, umožnit udržitelné a vyvážené užívání vodních zdrojů, vytvořit podmínky pro ochranu a zlepšování stavu povrchových a podzemních vod a vodních ekosystémů i jednotlivých druhů vodních organismů a přispívat k ochraně na nich přímo závislých suchozemských ekosystémů či jednotlivých druhů suchozemských organismů. Naplněním těchto cílů vytvářet vůči vnějším negativním vlivům odolnou, ekologicky stabilní krajinu.

Ochranu před povodněmi - snížit počet povodněmi ohrožených obyvatel a omezit ohrožení majetku, kulturních a historických hodnot při prioritním uplatňování principu prevence. Pro ochranu před negativními účinky sucha - postupně se přizpůsobit předpokládané změně klimatu.

S ohledem na významný vliv zemědělského hospodaření na vody a možnosti, které poskytují pozemkové úpravy, je nutné promítnout požadavky vodního hospodářství do přípravy opatření v sektoru zemědělství, aby:

- *krajina a vodní toky byly obhospodařovány takovým způsobem, že se prokazatelně zmenší důsledky přívalových událostí (zejména erozně ohrožené pozemky – zdrojové oblasti odtoku, údolní nivy, nárazníkové pásy podél vodních toků),*
- *docházelo ke zvyšování retence vody v krajině, byl omezen a zpomalen povrchový odtok srážkových vod a podpořena infiltrace,*
- *nebyla realizována technická opatření vedoucí ke zrychlování odtoku vody z krajiny,*
- *byly minimalizovány nepříznivé efekty zemědělství na podzemní a povrchové vody (pokryv půdy, kultivace, hnojení, chemická ochrana).*

Úkol D.1: V rámci příprav podpor po roce 2013 zvýšit zaměření environmentálních podpor rozvoje venkova na zatravňování nejzranitelnějších lokalit, zavést další tituly např. cíleného zatravňování v záplavových územích, opatření pro pěstování rychle rostoucích dřevin pro energetické využití podél vodních toků v širším pásu údolní nivy i na stávající orné půdě, posílení nástrojů prosazujících povinnost protierozních opatření na ohrožených plochách a zvýšení vsakování vody a řešit nové podpory při snížení ochrany zemědělských pozemků v záplavových územích a nastavit priority pro výběr příjemců podpor v zájmových územích s efektem pro povodňovou ochranu

Termín: 12/2012

2.) Přípomínky a návrhy na změny textu Konceptce:

Strana 7., 4. odstavec

Nově v přijaté Konceptci řešení problematiky ochrany před povodněmi v České republice s využitím technických a přírodě blízkých opatření (usnesením vlády České republiky ze dne 10. listopadu 2010 č. 799) je pro rozvoj zejména přírodě blízkých opatření uplatňována Ministerstvem životního prostředí potřeba dalších 25 mld. Kč na realizaci přírodě blízkých opatření (předpokládaným finančním zdrojem mají být zejména fondy ES).

Komentář: Z hlediska našich návazných připomínek k financování projektů PBPO je nutné zachovat podmínky pro kofinancování prostředků poskytovaných Fondy ES. Bez dostatečně silného Státního fondu životního prostředí (SFŽP) nebude možné tyto prostředky využít a dojde k dalšímu zadlužování ČR a prohlubování disproporce mezi realizovanými technickými opatřeními a opatřeními PBPO.

Strana 7., 5. odstavec

Pro nezbytné pokračování III. etapy Programu prevence před povodněmi, orientované na vytváření akumulčních a retenčních prostor podél vodních toků, je v uvedené Konceptci předpokládáno vytvoření specifického finančního zdroje, který by byl naplňován z poplatků za užívání vodních zdrojů a nakládání s vodami.

Přípomínka: Nerozporujeme vytvoření specifického zdroje, požadujeme však zachování příjmů SFŽP, které by garantovalo dostatečné zdroje pro financování a kofinancování projektů PBPO.

Strana 7., 6. odstavec:

Z dosavadního průběhu realizace kombinací technických a přírodě blízkých opatření vyplývá, že největším problémem je vypořádání majetkových vztahů s vlastníky pozemků, které jsou pro realizaci opatření nezbytné. Proto již v r. 2008 byla přijata novela zákona o vodách (č. 181/2008 Sb.) k usnadnění realizace staveb na ochranu před povodněmi s institutem možného vyvlastnění v případě nedohody o výkupu potřebných pozemků a umožněním zemědělského a lesnického hospodaření v poldrech se zárukou náhrady vzniklých škod v případě funkce poldru za povodně.

Komentář: K zajištění účinnosti novely zákona o vodách (č. 181/2008 Sb.) je nutná novelizace zákona zajišťující možnost uplatnění paragrafu 68 pro účely PBPO, zejména snadnější prosazení přirozených tlumivých rozlivů do niv. Je třeba zhodnotit přetrvávající legislativní překážky bránící realizaci PBPO. Klíčovým problémem jsou nízké ceny pozemků určených k revitalizaci.

Požadujeme doplnění textu Konceptce, jak je indikováno tučným písmem:

Vytvořit nástroj k umožnění výkupu pozemků pro revitalizace ve veřejném zájmu za vyšší než tabulkovou cenu a ponechat rezervu státních pozemků, vhodných pro případnou směnu za pozemky vhodné k zaplavování v nivách. .

Strana 8., 4.-6. odstavec

„Z provedeného průzkumu možných následků klimatické změny (dle průměrného scénáře vývoje teplot) na jednotlivá hydrologická povodí vyplynulo, že by nebyly na většině našeho území ze 40 – 70 % pokryty povolené objemy odběrů povrchových vod.

Proto Ministerstvo zemědělství navrhuje – v rámci předběžné opatrnosti a ve veřejném zájmu – hájit soubor lokalit, které by v případě nutnosti umožnily výstavbu vodních nádrží k vytvoření nových akumulčních a retenčních prostorů pro zachycení vody z povodní pro její využití v době sucha. Do generelu území chráněných pro akumulaci vod, která budou podkladem pro územní hájení v rámci

politiky územního rozvoje a územně plánovací dokumentace, je navrženo 69 lokalit. Je třeba zmínit, že některé kraje si počet hájených lokalit v zásadách územního rozvoje kraje navýšily, aby případný nedostatek vodních zdrojů negativně neovlivnil hospodářskou i sociální úroveň ve spravovaném regionu.

Východiskem řešení z hlediska ochrany životního prostředí a požadavků Ministerstva životního prostředí je především nutnost změny zemědělského hospodaření a využívání krajiny. Tyto přístupy obsáhnou opatření v programech tohoto resortu a budou uplatňovány také prostřednictvím „cross-compliance“ v posílení správné zemědělské environmentální praxe (GAEC) Ministerstvem zemědělství.“

Komentář: Navrhovaná koncepce je zcela nevyvážená. Vysoce kontroverzní a nákladná výstavba vodních nádrží není ani jediným, ani nejefektivnějším nástrojem pro adaptaci na změnu klimatu. V první řadě je třeba zajistit, aby voda cirkulovala v krajině prostřednictvím ekosystémů a její odtok byl co nejpomalejší. Pokud toto zajištěno nebude, dojde-li k dlouhodobému deficitu srážek, dostatek vody nelze očekávat ani v přehradních nádržích, respektive, v narušené odvodněné krajině jí bude stále méně a ve stále horší kvalitě. Množství srážek není nezávislou veličinou, ale do jisté míry závisí i na vodním deficitu krajiny – odvodněná krajina srážkový režim extremizuje. Je možné uvést řadu příkladů, kde strategie retence vody založené na přehradních nádržích zcela selhala – Austrálie, Řecko, Španělsko. Novodobý výzkum cirkulace vody v krajině a v atmosféře dostatečně průkazně potvrdil zásadní roli procesů, které se odehrávají na plochách – evapotranspirace – a důležitost vegetace, mokřadů a lesů při tvorbě srážek a stabilizaci malého vodního cyklu. V případě, že bude ve vodohospodářské strategii za hlavní nástroj retence vody považována přehradní nádrž, tak se obáváme, že to povede ke snaze zajistit její naplňování; a tedy k podpoře zcela opačných opatření v krajině, než která jsou uvedena výše. To znamená urychlení odtoku a omezení výparu a vsaku za účelem maximalizace přítoků do nádrží.

Navíc, co se týče kvality vody, není sporu o tom, že v současné době a současnými nástroji nejsme schopni zajistit požadovanou kvalitu vody ani ve stávajících klíčových nádržích v ČR – viz vodní dílo Orlík a Želivka. Nelze proto zakládat ochranu proti suchu na přehradních nádržích a současně neřešit, jakým způsobem bude zajištěna kvalita jejich vody.

Požadujeme proto doplnění textu ve smyslu následujících tří bodů:

1. Je třeba systematicky a masivně podpořit, obnovit a budovat takové krajinné struktury a takový způsob hospodaření, které podpoří malý koloběh vody v krajině a procesy samočištění, jež jsou nezbytnými podmínkami pro to, aby v navrhovaných přehradních nádržích byl dostatek kvalitní vody. Jedná se o obnovu mokřadů, lužních lesů, protierozních opatření, ochranných pásů kolem vodních toků a nádrží, ekologizace zemědělství v povodích nádrží. Kromě dobře stanoveného GAEC je nutno usilovat o obnovu krajinných struktur a obnovu vodního režimu krajiny prostřednictvím investičních projektů a agroenvironmentálních opatření a dále bonusových plateb za ochranu vodních zdrojů a lesů.
2. Územní ochrana pro budoucí přehradní nádrže bude vycházet především z analýzy budoucí potřeby konkrétní nádrže v daném regionu, nikoli pouze z technické proveditelnosti výstavby. Zejména by se měla zohlednit analýza vývoje potřeb pitné vody, případně protipovodňová funkce, v takovém případě ale zároveň se zhodnocením alternativních opatření – například možností PBPO. Je iluzorní zakládat územní ochranu na budoucím využití přehrad k nadlepšování průtoků v tocích či na zajištění závlah v zemědělství – výpočty jasně prokazují, že v obdobích sucha nelze tyto potřeby zajistit ani mnohonásobně vyšším počtem a kapacitou přehradních nádrží.
3. Územní ochrana pro budoucí přehradní nádrže bude vyvážena adekvátní územní ochranou niv ve volné krajině, které jsou vhodné pro obnovu přirozených rozlivů s vodohospodářským významem a představují nevyužitý potenciál v protipovodňové ochraně a významný příspěvek k podpoře dotace podzemních vod. Pokud není MZe známa kapacita těchto potenciálů PPO v nivách, je třeba urychleně zahájit práce na kvantifikaci retenčních účinků niv a vytipování niv vhodných k realizaci těchto opatření.

Strana 8., poslední odstavec:

„Jak výstavba infrastruktury vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod, tak protipovodňová opatření jsou v naprosté většině členských států EU předmětem dotací. Proto i nadále je pro tyto účely nutné počítat s dotačními tituly a se zabezpečením finančních zdrojů pro jejich naplnění.“

Komentář: Současná čistírenská technologie není schopna účinně odstranit fosfor, který je hlavní příčinou eutrofizace povrchových vod, včetně zdrojů pitné vody, a naprosto není schopna řešit plošné zdroje znečištění. Důslednou obnovou vodního režimu krajiny, obnovou přirozených rozlivů v nivách řek, posílením samočisticí schopnosti vodních toků a přechodem na ekologicky orientované zemědělství v povodí vodárenských nádrží a vodních zdrojů je možné zlepšit kvalitu vod i dostupnost kvalitní pitné vody.

Požadujeme doplnění textu, jak je tučně indikováno:

Projekty na zvýšení samočisticích funkcí vodních toků, dočišťování vody v mokřadech a zachycování plošného znečištění v ekosystémech budou podporovány dotačními programy objemově srovnatelnými s programy na podporu výstavby technických čistírenských zařízení.

Strana 9., 1.odstavec

„Aktuální nutnost úspor ve státním rozpočtu České republiky k cílenému snížení jeho schodku vede k nutnosti více využívat a rozvíjet princip „uživatel platí“ v oblasti vodního hospodářství – tedy zavést zpoplatnění dosud nezpoplatněných užívání vodních zdrojů a nakládání s vodami i přehodnotit stávající úroveň zpoplatňování. Rovněž bude třeba posoudit alokování stávajících příjmů z poplatků za užívání vod z hlediska využití pro priority vodního hospodářství a samozřejmě také hledat nové možnosti zpoplatnění přírodních zdrojů, které s vodním režimem souvisejí. Z hlediska Ministerstva zemědělství jde zejména o zajištění prostředků na pokračování III. etapy programu Podpory prevence před povodněmi a pokračování podpor k rozvoji infrastruktury vodovodů a kanalizací (orientovaných na malé, venkovské aglomerace pod 2000 ekvivalentních obyvatel).“

Komentář:

Souhlasíme s uplatňováním tohoto principu a navrhujeme, aby Mze vytvořilo rámec (či podpořilo koncepci – realizace totiž nevyžaduje žádnou zvláštní legislativu), ve kterém by bylo možné, aby zemědělsky hospodařící subjekt či majitel pozemku v nivách řek, které jsou vhodné k rozlivům, tlumícím povodně, mohl být za poskytování této služby oceněn jejím příjemcem – například po toku ležícím městem, které by z tlumení povodně profitovalo. Tento způsob oceňování se začíná v EU již realizovat.

Rovněž zprávy o chystané podobě Společné zemědělské politiky jsou v tomto ohledu nadějně, Rámcová směrnice o vodách se stává součástí Cross compliance a také patrně dojde k modifikaci 1. pilíře Společné zemědělské politiky (Přímé platby) ve smyslu plateb za ekosystémové služby a ochranu proti erozi.

Strana 11., kapitola 2. 9. SWOT analýza současné situace vodního hospodářství ČR

2. odstavec

„Realizace protipovodňových opatření v rámci I. a II. etapy Programu prevence před povodněmi výrazně zlepšila ochranu obyvatel a majetků.“

Komentář: Dle dostupných informací při realizaci těchto opatření došlo v některých případech k zhoršení ekologického stavu vodních útvarů a urychlení odtoku vody z chráněného území a přesunutí povodňového rizika dolů po toku, což je v rozporu s požadavky Rámcové směrnice o

vodách (2000/60/EC) i s cíli Povodňové směrnice (2007/60/EC). Tyto chyby při realizaci opatření se vyskytly zejm. z důvodu nekoncepční preference ochrany vybraných sídel na úkor zhoršení celkové odtokové situace v povodí, či na základě nedostatečné odborné kontroly navrhovaných akcí, mj. i neakceptováním či ignorováním stanoviska AOPK ČR. Tento stav je pro další realizaci projektů PPP nepřijatelný a mohl by se stát i důvodem k zahájení prošetření průběhu financování prostředků EIB a také i předmětem infridgementu pro porušování požadavků Rámcové směrnice o vodách. Požadujeme, aby vyjádření AOPK ČR k investičnímu záměru byla vždy brána jako závazná a promítla se do celkové podoby projektu.

Požadujeme doplnění textu: AOPK ČR bude v další fázi realizace Programu prevence před povodněmi konzultována u všech projektů a její stanovisko bude bráno jako závazné i při přípravě projektové dokumentace.

Strana 12 Slabé stránky

- 1.) „Nízká úroveň a rozsah péče o drobné vodní toky v zemědělské krajině následkem omezených finančních prostředků ze státního rozpočtu pro organizační složku státu (Zemědělskou vodohospodářskou správu), která byla jejich správcem.
- 2.) Absence diverzifikovaných finančních zdrojů pro cílené a systematické využívání pro vodní hospodářství nad rámec dotací ze státního rozpočtu.
- 3.) Zdlouhavá příprava vodních staveb na ochranu před povodněmi a pro odstraňování povodňových škod na vodních tocích v důsledku kontroverzních postojů ochrany přírody, nevymezených priorit veřejného zájmu a průběhů výběrových řízení na dodavatele (protahující extrémně zahájení realizace).“

Přípomínka: Ad. 1. Doporučujeme zvážit takový rámec péče o drobné vodní toky, který by zahrnul renaturalizační procesy, tj. samovolnou revitalizaci, případně usměrnění těchto procesů. Opevnění valné části těchto drobných vodních toků již ztratilo jakýkoli význam a jeho údržba je v mnoha případech mrháním finančních prostředků. Takový rámec pochopitelně vyžaduje zjednodušení odpisů vodních staveb, které je správce toku povinen udržovat v náležitém – dnes však již překonaném – stavu.

Přípomínka Ad.3. Požadujeme zohlednění stanoviska AOPK již v přípravné a projektové fázi a snahu hledat taková řešení, která jsou pokud možno v souladu i se zajištěním ekologických funkcí vodních toků. V opačném případě totiž může docházet k porušování evropských směrnic, což právě může vést ke zpoždění staveb. Požadujeme z textu odstranit větu o kontroverzních postojích ochrany přírody. Státní ochrana přírody se řídí platnou legislativou a cílem této Koncepce jistě nemůže být napadání právního řádu ČR.

Strana 12 Příležitosti

- „Zajistit pokračování Programu prevence před povodněmi III. etapou orientovanou na přechodnou retenci povodňových průtoků v území podél vodních toků.“

Návrhujeme doplnit následujícím způsobem, jak je vyznačeno tučným písmem:

- Zajistit pokračování Programu prevence před povodněmi III. etapou orientovanou na přechodnou retenci povodňových průtoků v území podél vodních toků, **především obnovou povodňování niv a obnovou lužních lesů, luk a mokřadů.**

Požadujeme doplnění textu o ucelený bod:

- **Cíleně šetřit prostředky, vynakládané na opravu dožívajících technických úprav vodních toků a odvodňovacích soustav, uplatňováním ekologicky orientované správy a revitalizací vodních toků s využitím renaturalizačních procesů.**

Strana 13 Rizika

- „Neprosazení priority vodohospodářských opatření k omezení povodní ve veřejném zájmu při vypořádání vlastnických vztahů k dotčeným pozemkům a v hierarchii dalších veřejných zájmů (rozvoj obcí, ochrana přírody apod.).“

Komentář: V současné době je u našich západních sousedů možné vysledovat setrvalý zájem na synergii mezi zájmy ochrany přírody, rozvojem obcí a realizací projektů protipovodňové ochrany. Zejména jde o snahu koordinovat úsilí o zavádění Rámcové směrnice o vodách a Natura 2000, dále také zpřístupnění řek veřejnosti v zastavěných územích. V ČR jde stále spíše o výjimky. Určité zájmové skupiny biologů (úzce chápaná druhová ochrana) a na druhé straně čistě technokratický přístup některých vodohospodářů nadále blokuje možnost dosažení optimálních řešení.

Navrhujeme, aby Mze v zájmu eliminace tohoto rizika iniciativně podpořilo společenskou diskusi a dialog s ekologickými iniciativami a státní ochranou přírody, týkající se vodohospodářské strategie a praxe. Jedná se o podporu, organizování, spoluorganizování seminářů, workshopů a konferencí zaměřených na tato témata.

- „Nedostatek finančních prostředků na realizaci programů opatření z I. etapy plánů oblastí povodí způsobí ohrožení požadavků rámcové směrnice o vodách 2000/60/ES v předepsaných termínech.“

Komentář: Stejně tak je rizikem a ohrožením požadavků směrnice 2000/60/ES nevhodné a jednostranné uplatnění technických prostředků na řešení protipovodňové ochrany.

Strana 13

„2. 10. Východiska pro sestavení Koncepce vodohospodářské politiky Ministerstva zemědělství na období 2011 – 2015

Úkoly, které z uvedených materiálů vyplývají a zároveň pokrývají aktuální potřeby vyplývající z předchozího popisu současného stavu vodního hospodářství a jeho shrnutí ve SWOT analýze, jsou následující:

- Zabezpečit dostatečné finanční prostředky pro vodní hospodářství využitím cíleného soustředování vícezdrojových finančních zdrojů, při omezení nároků na státní rozpočet, účinným uplatněním principu „uživatel platí“ za nakládání s vodami a využíváním vodních zdrojů“

Připomínka: Nerozporujeme vytvoření specifického zdroje, požadujeme však zachování příjmů SFŽP, které by garantovalo dostatečné zdroje pro financování a kofinancování projektů PBPO a optimalizace vodního režimu krajiny.

Strana 19: Připravovat adaptační opatření pro zvládnutí důsledků klimatické změny

„Aktualizace Generelu lokalit vhodných pro akumulaci povrchových vod a jeho případné rozšíření na ochranu území vhodných pro umělé infiltrace, aktualizace Generelu lokalit vhodných pro akumulaci povrchových vod a jeho případné rozšíření na ochranu území vhodných pro umělé infiltrace“;

Připomínka: umělé infiltrace lze doporučit, ale daleko větší potenciál představuje přirozená infiltrace, založená na zpomalení odtoku vody z krajiny. Tu je třeba realizovat jak na plochách - protierozní opatření na zemědělské půdě, obnova mezí, zatravňování, zalesňování, obnova mokřadů, přírodě blízké lesní hospodaření, tak i ekologickou správou vodních toků a jejich niv – zvýšením podílu revitalizovaných úseků, včetně obnovy přirozených rozlivů v nivách.

Strana 20 Navrhnout organizační, ekonomické a legislativní nástroje k zajištění udržitelného rozvoje v oblasti péče o vodní toky.

Úkol F.2: „Zabývat se rozvojem a využitím malých vodních elektráren pro potřebu vytvořit další finanční zdroje pro vodní hospodářství a zároveň přispět k plnění energetické politiky České republiky k posílení rozvoje obnovitelných zdrojů energie.“

Připomínka: Doporučujeme důsledně hodnotit skutečné přínosy vodních elektráren a porovnávat je se zhoršením ekologického stavu vodních útvarů včetně negativních dopadů na sportovní rybářství. Doporučujeme zvážit pěstování energetická biomasy jakožto alternativního energetického zdroje v revitalizovaných nivách a povodích Správci vodních toků se mohou podílet na budování bioplynových stanic a kogeneračních jednotek na dřevo, přitom výroba takto získané energie není v zásadním protikladu k ekologickému stavu vodních toků.

Požadujeme doplnění textu, jak je tučně indikováno:

„Zabývat se rozvojem a využitím malých vodních elektráren **a kogeneračních jednotek na biomasu a bioplyn** pro potřebu vytvořit další finanční zdroje pro vodní hospodářství a zároveň přispět k plnění energetické politiky České republiky k posílení rozvoje obnovitelných zdrojů energie.“

Úkol F.4: „Řešit problematiku správy hlavních odvodňovacích zařízení v majetku státu z hlediska nákladů na provoz a údržbu buď zpoplatněním služeb poskytovaných vlastníkům nemovitostí, nebo jejich převodem na subjekty, jimž hlavní odvodňovací zařízení slouží nebo s jejich činností úzce souvisejí.“

Požadujeme doplnění: **Zhodnotit, která odvodňovací zařízení jsou nadbytečná a navrhnout jejich odstranění spojené s návaznou revitalizací území.**

Úkol F.5: „Zabezpečit dostatečné finanční prostředky pro vodní hospodářství využitím cíleného soustředování vícezdrojových finančních zdrojů, při omezení nároků na státní rozpočet, účinným uplatněním principu „uživatel platí“ za využívání vodních zdrojů“

Komentář: Z hlediska našich návazných připomínek k financování projektů PBPO a obnovy vodního režimu krajiny je dle našeho názoru nutné zachovat podmínky pro kofinancování prostředků poskytovaných Fondy ES. Bez dostatečně silného Státního fondu životního prostředí (SFŽP) nebude možné tyto prostředky využít a dojde k dalšímu zadlužování ČR a prohlubování disproporce mezi realizovanými technickými opatřeními a opatřeními PBPO a optimalizace vodního režimu krajiny.

Strana 22 Úkol H.7: Podporovat v rámci resortu využití zejména čistírenských kalů (při splnění kvalitativních požadavků) k jejich aplikaci do zemědělské půdy a pro pěstování rychle rostoucích **plodin** proti jejich nákladnému spalování.

Poznámka: spíše je vhodnější termín rychle rostoucí dřeviny

Strana 23 Úkol J.1: „Podporovat v rámci resortu projekty v podprogramu II Udržitelný rozvoj lesního a vodního hospodářství a ostatních oblastí zemědělství v programu Komplexní udržitelné systémy v zemědělství.“

Připomínka: Je třeba více konkretizovat. Oproti Německu u nás například chybí výzkum a kategorizace horských lesních povodí a hodnocení ekologického stavu lesních toků v pramenných územích. Není také připravena ucelená koncepce revitalizace odvodněné zemědělské krajiny a protierozních opatření – což je základ pro adaptace na změny klimatu a neexistuje ani důkladná kategorizace niv z hlediska jejich možného povodňování.

Strana 25 3.3.1 Financování protipovodňových opatření

Připomínky:

- 1.) Rozdělení prostředků na technická protipovodňová opatření a PBPO považujeme za neadekvátní, protože doposud byly prostředky vynakládány především na technická protipovodňová opatření a nebyl využíván v dostatečné míře OPŽP, který mohl financovat právě projekty PBPO. Proto se domníváme, že v dalších letech bude třeba zabývat se především projekty PBPO a optimalizací vodního režimu krajiny. I projekty PBPO zpravidla přináší nutnost řešení hrázových systémů a dalších technických děl, není třeba tedy ostře oddělovat PBPO a technická protipovodňová opatření. Prostředky na PBPO mohou nadále správci vodních toků čerpat ze zdrojů SFŽP. Apelujeme na to, aby Mze urychleně zajistilo projektovou přípravu a umožnilo čerpání prostředků Operačního programu Životní prostředí, které jsou využitelné pro projekty PBPO a optimalizace vodního režimu krajiny.
- 2.) Tato koncepce řeší především otázku vytvoření protipovodňového fondu pro technická opatření a ignoruje skutečnost, že:

a) Fondy ES využitelné (ale doposud téměř nevyužívané) pro PBPO v následujícím programovacím období nemusí být dostupné pro celé území ČR a tudíž se musí mobilizovat národní zdroje na projekty PBPO, které zároveň plní funkci protierozní, ochrany klimatu, adaptace na změny klimatu a produkci energetické biomasy. Důležitost těchto projektů jsou podpořeny postupným vyčíslováním zásadního celospolečenského významu ekosystémových služeb říční krajiny.

b) Poroste míra spoluúčasti na kofinancování projektů PBPO a projektů optimalizace vodního režimu i pro regiony, které budou nadále spadat do podpory Fondů Soudržnosti.

Požadujeme: přepracování této pasáže a i návazných míst v textu, kde dochází k umělému oddělování technických protipovodňových projektů od projektů PBPO a projektů optimalizace vodního režimu krajiny a vodohospodářských revitalizací. Toto dělení je z hlediska vývoje státních politik i politik EU nadále zbytečné a těžce obhajitelné. V dlouhodobém časovém horizontu je třeba usilovat o vtělení ekologických zásad do běžných vodohospodářských opatření, nikoli o oddělení ekologicky orientovaných a „běžných“ vodohospodářských opatření.

Děkujeme za zvážení a zapracování našich připomínek

Za autorský tým Koalice pro řeky a Unie pro řeku Moravu

.....
Mgr. Michal Krejčí

předseda Unie pro řeku Moravu

.....
RNDr. David Pithart CSc.

předseda Koalice pro řeky